

KOLEKTIVNI UGOVORI U DRŽAVNIM I JAVNIM SLUŽBAMA

i izbor iz stajališta komisija ovlaštenih za njihovo tumačenje

Zagreb, 2011.

**HRVATSKA ZAJEDNICA RAČUNOVODA
I FINANCIJSKIH DJELATNIKA**
Zagreb, Jakova Gotovca 1/II

Za izdavača:
mr. sc. Bogomil Cota

Predsjednik Izdavačkog savjeta:
prof. dr. sc. Stjepan Tadijančević

Redaktor:
prof. dr. sc. Danimir Gulin

Urednica:
dr. sc. Marija Zuber

Likovno i grafičko rješenje korice:
Željka Pervan

Grafičko oblikovanje i priprema za tisk:
Miljenka Stanković
Željka Pervan

Tisk:
Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 779453
ISBN 978-953-277-010-0

SADRŽAJ

DRŽAVNI SLUŽBENICI I NAMJEŠTENICI

1.	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike	11
1.a	Tumačenja Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike	43
1.b	Pravilnik o naknadama za dežurstvo sudaca, državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika, službenika i namještenika	75

SLUŽBENICI I NAMJEŠTENICI U JAVNIM SLUŽBAMA

2.	Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama	81
2.a	Tumačenja Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama	109
3.	Sporazum o osnovici za plaće u javnim službama	133
3.a	Dodatak Sporazumu o osnovici za plaće u javnim službama	135
4.	Sporazum o dodacima na plaću u obrazovanju i znanosti.....	139
5.	Kolektivni ugovor za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama.....	141
6.	Kolektivni ugovor za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama	195
7.	Kolektivni ugovor za znanost i visoko obrazovanje.....	236
8.	Kolektivni ugovor za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja.....	271
8.a	Odluka o visini isplate na osnovi rada u dežurstvu i rada po pozivu te naknade za pripravnost.....	307
9.	Kolektivni ugovor za djelatnost socijalne skrbi.....	313
10.	Granski kolektivni ugovor za zaposlenike u ustanovama kulture čije se plaće osiguravaju iz državnog proračuna	335
10.a	Dodatak granskom kolektivnom ugovoru za zaposlenike u ustanovama kulture čije se plaće osiguravaju iz državnoga proračuna	341
10.b	Dodatak III. temeljnog kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama (dodatak za kulturu).....	349

PREDGOVOR:

KOLEKTIVNI UGOVORI - IZVOR PRAVA ZAPOSLENIH U DRŽAVNIM I JAVNIM SLUŽBAMA

Prava zaposlenih u Republici Hrvatskoj uređena su Zakonom o radu (Nar. nov., br. 149/09. i 61/11.) kao općim propisom radnog prava i brojnim posebnim zakonima koji uređuju specifičnosti radnih odnosa u određenim djelatnostima, pri čemu posebni zakon ima prednost u primjeni. Osim zakonima, prava zaposlenih uređuju se i drugim izvorima radnog prava. Drugi izvori radnog prava su: kolektivni ugovor, pravilnik o radu, sporazum između radničkog vijeća i poslodavca i ugovor o radu (za zaposlene koji zasnivaju radni odnos sklapanjem ugovora).

Kolektivni ugovor je dokument dvostrane pravne prirode kojim zakonom ovlaštene strane ugovaraju prava radnika i obveze poslodavaca u području za koje se kolektivni ugovor sklapa. Čl. 253. do čl. 268. Zakona o radu uredene su ovlaštene strane za sklapanje kolektivnih ugovora, sadržaj kolektivnog ugovora, osoobe koje kolektivni ugovor obvezuje, vrijeme sklapanja, objava, sudska zaštita prava propisanih kolektivnim ugovorom i druga pitanja važna za sklapanje i primjenu kolektivnih ugovora.

Ako na području za koje se sklapa kolektivni ugovor djeluje više sindikata, svi su ovlašteni pregovarati o sadržaju kolektivnog ugovora. Prema posebnim propisima koji uređuju radne odnose državnih službenika i namještenika i službenika i namještenika u javnim službama, ovlaštena strana za sklapanje kolektivnih ugovora na strani poslodavaca je **Vlada Republike Hrvatske**.

Kolektivnim ugovorom se ugovaraju prava radnika koja nisu uređena zakonom, odnosno povoljnije se uređuju određena prava koja su uređena zakonom. Samo iznimno, kada to zakon izrijekom dozvoljava, kolektivnim ugovorom se neka prava mogu urediti drugačije, čak i u manjem opsegu od propisanih zakonom.

Kolektivni ugovor može biti zaključen ne **neodređeno i na određeno vrijeme**. Kolektivni ugovor sklopljen na određeno vrijeme ne smije se sklopiti za razdoblje duže od pet godina. Kolektivni ugovor sklopljen na neodređeno vrijeme može se otakzati, a kolektivni ugovor sklopljen na određeno vrijeme može se otakzati samo ako je mogućnost otakzivanja predviđena tim ugovorom. Svaki kolektivni ugovor koji se može otakzati, mora imati uglavku o otakznim razlozima i otakznim rokovima. Ako u kolektivnom ugovoru nije ugovoren otakzni rok, otakzni rok iznosi tri mjeseca.

Kolektivni ugovori se moraju objaviti u roku trideset dana od dana sklapanja ili promjene kolektivnog ugovora. Način objave ovisi o području na kojem se taj ugovor primjenjuje, a propisan je posebnim Pravilnikom o načinu objave kolektivnih ugovora (Nar. nov., br. 70/10.). Kolektivni ugovori koji **obvezuju dva ili više poslodavaca i u kojima je kao područje primjene navedeno područje Republike Hrvatske ili područje dviju ili više županija, objavljuju se u "Narodnim novinama"**. **Kolektivni ugovori se jednako primjenjuju na članove i na nečlanove sindikata.** Pravilo je da kolektivni ugovor obvezuje samo ugovorne strane. Da bi poslodavac

imao obvezu radnicima koje zapošljava osigurati prava propisana određenim kolektivnim ugovorom, uvjet je da posluje u području za koje je kolektivni ugovor zaključen i da ga taj kolektivni ugovor obvezuje.

Radni odnosi zaposlenih u državnim tijelima uređeni su Zakonom o državnim službenicima (Nar. nov., br. 92/05., 107/07., 27/08. i 49/11.), Uredbom o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi (Nar. nov., br. 77/07., 13/08. i 81/08.), Uredbom o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi (Nar. nov., br. 37/01. - 22/11.) i drugim podzakonskim propisima Zakona o državnim službenicima, te Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike (Nar. nov., br. 93/08., 23/09., 39/09. i 90/10.). Ovi propisi obvezuju sljedeća državna tijela: tijela državne uprave, pravosudna tijela, kaznena tijela, stručne službe Hrvatskog sabora, stručne službe Vlade Republike Hrvatske, stručne službe Ustavnog suda Republike Hrvatske, stručne službe Ureda pučkog pravobranitelja, Državni ured za reviziju, Ured predsjednika Republike Hrvatske i druga državna tijela osnovana za obavljanje državne službe.

Radni odnosi zaposlenih u javnim službama uređeni su Zakonom o radu, brojnim posebnim zakonima (Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Zakon o zdravstvenoj zaštiti i dr.), Zakonom o plaćama u javnim službama (Nar. nov., br. 27/01.), Zakonom o osnovici plaće u javnim službama (Nar. nov., br. 39/09. i 124/09.) i Uredbom o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (Nar. nov., br. 38/01. - 127/07.). Javnim službama se u smislu Zakona o plaćama u javnim službama, smatraju: javne ustanove i druge pravne osobe kojima se sredstva za plaće osiguravaju u Državnom proračunu (osnovne i srednje škole, učenički domovi, visoko obrazovanje, znanost, kultura), Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za obvezno zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu i javne ustanove kojima se sredstva za plaće osiguravaju iz sredstava državnih zavoda za socijalno osiguranje (bolnice, domovi zdravlja).

S obzirom na istovremenu primjenu i **Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama i kolektivnih ugovora za pojedine djelatnosti javnih službi**, pri određivanju prava zaposlenih treba voditi računa o primjeni za radnika najpovoljnijeg prava, sukladno pravilu određenom čl. 7. st. 3. Zakona o radu. Pravilo primjene za radnika najpovoljnijeg prava odnosi se i na kolektivne ugovore koji su na snazi i na kolektivne ugovore kojima je isteklo trajanje, pa se primjenjuju na temelju produžene primjene u njima sadržanih pravnih pravila, kako je to određeno čl. 262. Zakona o radu.

Proračunska osnovica od koje se određuju iznosi raznih potpora i otpremnina za mirovinu, u 2011. godini iznosi **3.326,00 kn** (Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2011. godinu (Nar. nov., br. 140/10.). Iznosi materijalnih prava koja se određuju od propisane proračunske osnovice, prema zaključenim kolektivnim ugovorima, predstavljaju neto primitak službenika odnosno namještenika, što znači da obvezni doprinosi iz plaće i na plaću, porez na dohodak i možebitni prirez obračunani na svote iznad neoporezivih iznosa, terete rashode poslodavca.

Neoporezivi iznosi nagrada, potpora i otpremnina koje poslodavac može isplatiti svojim zaposlenicima propisani su čl. 13. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 95/05. - 123/10.). Pri isplati primitaka većih od neoporezivih iznosa, poslodavac isplatitelj je dužan voditi računa o porezno dopustivim neoporezivim iznosima, a na razliku iznosa iznad neoporezivog, obračunati i uplatiti porez na dohodak (i pritez ako je propisan), te pripadajuće doprinose iz i na plaću. Iznimno, na temelju Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja, pri isplati potpore obitelji nakon smrti radnika, ako se potpora isplaćuje u svoti većoj od neoporezivog iznosa, razlika iznad propisane neoporezive svote podliježe samo plaćanju poreza na dohodak i priteza (porezni obveznik je naslijednik), ali ne i plaćanju doprinosa za obvezna osiguranja.

U slučaju kad nisu ispunjeni uvjeti za neoporezivu isplatu primitka, cijeli isplaćeni iznos se u poreznom smislu smatra isplaćenom plaćom. Takav primjer je isplata jubilarne nagrade za 5 godina rada u državnim odnosno u javnim službama, isplata dnevnice u slučaju kad je udaljenost mjesta putovanja manja od 30 km ili kad putovanje traje manje od 8 odnosno manje od 12 sati i dr. U tom je slučaju cijeli iznos određenog novčanog primitka u poreznom smislu izjednačen s plaćom i u ukupnoj svoti podliježe obračunu i uplati doprinosa iz i na plaću, te poreza na dohodak i mješovitnog priteza.

Kolektivni ugovori se **primjenjuju neposredno**, a tumačenja zajedničkih povjerenstava ovlaštenih za praćenje primjene i tumačenje odredbi zaključenih kolektivnih ugovora, obvezuju ugovorne strane. U slučaju da poslodavac radniku ne osigura prava propisana kolektivnim ugovorom koji ga obvezuje, radnik može tužbom pred nadležnim sudom ostvariti zaštitu svojih prava.

****

Zbirka važećih i isteklih kolektivnih ugovora koji se primjenjuju u državnim i javnim službama, obogaćena izborom tumačenja Povjerenstva za tumačenje Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike i Povjerenstva za tumačenje Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama, namijenjena je svim subjektima koji s različitim pozicijama brinu o ostvarivanju prava službenika i namještenika u državnim i javnim službama: tajnicima i drugim osobama s posebnim ovlaštenjima koji su zaduženi za radne odnose u državnim službama i u javnim ustanovama, računovođama koji neposredno brinu o zakonitom izvršavanju odredbi kolektivnih ugovora kojima su uređena novčana prava radnika, sindikalnim povjerenicima i članovima radničkih vijeća koji su ovlašteni i zaduženi za praćenje primjene kolektivnih ugovora, odvjetnicima i sucima koji izravno sudjeluju u postupcima zaštite prava radnika i - konačno, ravnateljima ustanova, čelnicima državnih tijela i drugim dužnosnicima zaduženim za planiranje i osiguravanje potrebnih sredstava za rad državnih tijela i funkcioniranje javnih službi.

Urednica:
dr. sc. Marija Zuber

